

schermbeeldfoto's: de stralenbelasting is veel geringer en zij verschaffen meer informatie. Bij de lopende experimentele longkanker-opsporingsprojecten in de Verenigde Staten (FONTANA 1977; STITIK en TOCKMAN 1978) gebruikt men dan ook grote foto's. Bij ons massale bevolkingsonderzoek stuit de invoering daarvan vooralsnog, behalve op financiële, vooral op technische moeilijkheden. Er bestaat geen geschikte mobiele apparatuur voor, het archiveren van honderdduizenden grote foto's en het snel bij de hand hebben van archiefphoto's voor vergelijking (een hoeksteen van vroege ziekte-opsporing) brengen grote problemen met zich mee, het bekijken van elke foto kost meer tijd, en zo zijn er meer vraagstukken die nog opgelost moeten worden. Misschien kan de oplossing door goede samenwerking worden gevonden, waardoor het aantal met succes behandelde patiënten stellig zou toenemen.

Ik dank prof. PUIJLAERT zeer voor het aan de orde stellen van dit belangrijke probleem.

Literatuur: FONTANA, R. S. (1977) *Amer. Rev. Resp. Dis.* 116, 399. — STITIK, F. P. en M. S. TOCKMAN (1978) *Radiol. Clin. N. Amer.* 16, 347.

Enschede, oktober 1979

P. VEEZE

Divertikel van Meckel als lokalisatie van een carcinoïde tumor

Aan de door MAES (1979) beschreven patiënt kan de volgende casus worden toegevoegd:

Op 1 januari 1977 overleed in ons ziekenhuis een 74-jarige man, die al vele jaren bij de longarts (G. J. M. WAGENAAR) bekend was met een spastische bronchitis, emfyseem en een interstitiële fibrose met hypoventilatie en secundaire polyglobulie, waarvoor hij reeds 22 maal was opgenomen. Gedurende het laatste verblijf (vanaf 28 november 1978) had hij pijn in de onderbuik, gepaard gaande met braken van donkere maaginhoud, mogelijk oud bloed. Er

was geen diarree, geen flushing. Bij intern onderzoek (H. J. LAMERS) werd een soepele buik gevonden, zonder palpabele afwijkingen, en met normale peristaltische geruisen. Het röntgenonderzoek van de maag toonde een wijde hiatus aan en een grof geplooid bulbus duodeni. Het faecesonderzoek op benzidine was negatief. De klinische diagnose was: vermoedelijk erosieve gastroduodenitis bij ernstige respiratoire insufficiëntie.

Bij de obductie werden de volgende afwijkingen gevonden: longemfyseem, pleuritis fibrosa adhaesiva duplex, bronchitis chronica, bronchopneumonische haardjes, alsmede een harthypertrofie. Als toevallige vondst was er bovendien een divertikel van Meckel, gelokaliseerd ongeveer 70 cm vóór de valvula Bauhini, ter lengte van 2 cm en een maximumbreedte van 1 cm. In de top daarvan bevond zich een tumorachtige verdikking, met een diameter van 3/4 cm, op doorsnede rozerood en matig vast van consistentie. Vlak bij het divertikel werd in het mesenterium een op een metastase gelijkende tumor gevonden, met een diameter van 3 cm, vrij scherp begrensd, op doorsnede grijsgrauw en van matig vaste consistentie. Ter plaatse waren enkele adhesies aanwezig. De gehele tractus digestivus bevatte geen vers of oud bloed, er werden nergens ulcererende processen gevonden. Het microscopisch onderzoek van de tumor in het divertikel toonde een klassiek voorbeeld van een carcinoïd, dat infiltrerend groeide tot in aangrenzend vetweefsel en niet ulcereerde. De tumor in het omentum bleek een metastase te zijn en toonde infiltrerende groei in het vetweefsel, alsmede groei in lymf- en bloedvaten. Elders in het lichaam werden geen metastasen gevonden.

We hadden hier niet alleen te maken met een zeldzame lokalisatie van een carcinoïd, doch bovendien met de maligne vorm ervan, die eveneens zeldzaam is. Het lijkt gerechtvaardigd deze casus aan die van collega MAES toe te voegen.

Literatuur: MAES, J. M. (1979) *Ned. T. Geneesk.* 123, 1296.

Arnhem, augustus 1979

J. LANKESTER

BERICHTEN

Buitenland

VERENIGDE STATEN

Staat en voeding. — Tijdens het derde jaarlijkse congres over de voeding deelde CAROL TUCKER FOREMAN, staatssecretaris voor de voedings- en levensmiddelenbedrijven, mee dat de regering voedingsadviezen zal gaan geven om de overmatige voeding van de Amerikaanse bevolking tegen te gaan. Speciaal het gebruik van te grote hoeveelheden vet, cholesterol, suiker en zout moet worden beperkt. Suiker en vet dienen niet meer dan 10% respectievelijk 1/3 van het totaal aantal calorieën te leveren en het cholesterolgebruik moet niet boven 300 mg per dag komen. Toeneming van het gebruik van fruit, groente en volkorenprodukten wordt noodzakelijk gevonden. De staatssecretaris acht voldoende kennis aanwezig om het optreden van de regering op het terrein van de voeding te rechtvaardigen. We hadden kunnen wachten tot meer gegevens beschikbaar waren, „we could have waited for the millenium to dawn, but we have chosen to act”.

De vertegenwoordiger van de vleesindustrie en veeteelt

protesteerde tegen het standpunt innemen van de regering in een voedingsproblematiek waarover bij deskundigen verschil van mening bestaat. De president van de Quaker Oats Company steunde het standpunt van mrs. FOREMAN van harte. Men realiseert zich intussen goed dat een belangrijke verschuiving in de voedingsgewoonten tot pijnlijke wijzigingen in de landbouw en veeteelt zullen leiden. Een Canadese voedingspecialist wees erop dat de agrarische politiek van de Verenigde Staten en Canada tot gevolg heeft dat de produktie steeds verder afraakt van de voor een goede voeding gewenste richting. Men zou moeten streven naar mager slachtvee, moeten stoppen met het baseren van de melkprijs op het vetgehalte en trachten de boeren te bewegen om een grotere verscheidenheid aan granen en vezelrijke gewassen te telen. Men ontveinst zich niet dat regeringsbemoediging bij handel, industrie en in de agrarische sector grote weerstanden zal opwekken. (*New York Times*, 10-10-1979.)

De staatssecretaris zal haar mouwen moeten opstropen, mogelijk zal zij steun vinden bij de nieuwe strijdvaardige minister voor de Volksgezondheid, PATRICIA ROBERTS HAR-